

Farhults kyrka

56.2140, 12.7122

Farhults kyrka uppfördes någon gång vid slutet av 1100-talet eller början av 1200-talet.

Förmodligen slogs valven i långhuset och koret under senare delen av 1400-talet, och då tillkom även ett västtorn med ett utvändigt, smalt trapptorn på den södra sidan. Detta trapptorn togs senare bort efter att en invändig trappa satts in. De nuvarande fönsteröppningarna togs upp vid en genomgripande restaurering på 1870-talet.

Valvribborna har på grund av restaureringar helt förlorat sin medeltida karaktär, men de båda vederlagsstenarna i triumfbågen mellan långhus och kor är återställda i sitt ursprungliga skick. Och i den södra av dem finns resterna av en anordning som möjligen har det varit fäste för en medeltida primklocka.

Även långhusets södra portal murades igen på 1800-talet och vapenhuset utanför revs. Ny ingång blev istället vid tornets västmur, och man fick på så sätt fler sittplatser i långhuset. Det har också funnits en mindre ingång genom korets sydmur, som dock troligen sattes igen redan under sen medeltid. Denna ingång är nu markerad i putsen utvändigt.

Altaruppsatsen är skapad i mitten av 1700-talet av Johan Ullberg, och själva altartavlan, som föreställer nattvardens instiftande, är också ett 1700-talsarbete.

Triumfkrucifixet av ek härstammar från senare delen 1400-talet.

Predikstolen är ett barockarbete som dateras till 1626. I de olika fälten finns skulpterade figurer: närmast koret en Kristusbild, därefter Petrus med sitt attribut nyckeln, Paulus med svärdet och Johannes med en nattvardskalk. Så sent som i början av 1800-talet hade predikstolen också ett ljudtak och en ingångsdörr, men dessa har sedan försvunnit.

Kyrkans medeltida dopfont såldes vid den stora renoveringen på 1870-talet. Den nuvarande dopfonten kom till kyrkan 1938. Dopfatet är däremot betydligt äldre, troligen från 1500-talet, och har två ingraverade vapensköldar tillhörande de danska adelssläkterna Urne och Rosensparre.

1953 genomfördes en omfattande restaurering under ledning av dåvarande domkyrkoarkitekten Eiler Græbe från Lund, och kyrkan fick då bland annat ny bänkinredning efter äldre modell, ny golvbeläggning, nytt altarbord och ny altarrund. Då tog man också fram kalkmålningarna i absiden, som är från början av 1300-talet. Tyvärr är många av figurerna ganska illa skadade, dock inte mer än att man lätt kan identifiera dem.

Den dominerande centralfiguren utgörs av Kristus som världsdomare "Majestas Domini" sittande på regnbågen. Vänstra handen håller livets bok, den högra är upplyft. Solen och månen är avbildade på var sin sida om Kristus. Framställningen är innesluten i en oval gloria, en sk mandola. Denna har i sin tur omgett av de fyra evangelistsymbolerna, av vilka dock endast Markuslejonet är någorlunda välbevarat.

Längst upp till höger om mandorlan kan man skymta fragment av Johannesörnen. Ovanför mandorlan syns mot en röd bakgrund en bild av kunskapens träd i Edens lustgård med Adam och Eva på ömse sidor.

I övre delen av valvet skymtar vidare helgongestalerna Sankt Olof och Sankt Laurentius med sina respektive attribut: yxan och med halstret. Två kvinnliga helgon är också avbildade, nämligen Sankta Dorothea med en korg och Sankta Margareta med en korsstav. Säkerligen har det också funnits en rad med apostlfigurur här, men dessa har dessvärre blivit utplånade.

I kyrkan hänger tre ljuskronor som skänkts av Lars Andersson i Viaköp. Enligt berättelser hade Lars lovat att skänka en ljuskrona för varje barn han fick. Den första ljuskronan med åtta armar skänktes efter det åttonde barnet, den andra med 10 ljusarmar efter det tionde barnet och den med tolv ljusarmar efter det tolfte barnet.

Orgeln tillverkades 1916 av Eskil Lundén. Orgelverket är helt intakt och består av ett pneumatiskt system med 13 stämmor fördelade på två manualer och pedal. Orgelhuset tillverkades till den nuvarande orgeln efter ritning av arkitekt Gustaf Holmdahl.

Kyrkklockan är av malm och gjuten av Hans Kemmer 1636.

Ett tidigmedeltida bronskrucifix har hittats i en brunn i Farhult. Krucifixen kan ha hängt på ett nu försvunnit processionskors. Krucifixet har jämförts med andra liknande arbeten från omkring 1100 och därmed troligtvis äldre än den nuvarande kyrkan. Krucifixet förvaras på Lunds historiska museum.

På kyrkogårdens södra sida inne den så kallade snapphaneeken. Det finns flera historier som förklarar ekens namn. En berättar att snapphanar använde den ihåliga eken som gömställe där de också glömde en pistol. Eken ska också ha beskjutits av snapphanar vilket delade den i två grenar. En annan sägen berättar att eken har planterats på graven till en omtyckt katolsk präst och eken har därför i äldre tider kallats för prästeken.

Källor:

Pdf: "Svenska kyrkan i Kullabygden" 2013.

Pdf: "Farhults kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning": Lunds stift 2015. Kerstin Börjesson.

Webb: Kulla pastorat.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.